15e JAARGANG — CURAÇAO DEN 5den FEBRUARI 1898. — No. 736

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20

Curaçao, 5 Februari.

Welsprekende feiten.

II

Wij zagen in een vorig artikel, hoe lijden en vervolging de Katholieke Kerk steeds groot maakte en krachtig, en aanschouwden de macht der Kerk in den invloed, welken zij uitoefent op de geheele wereld. Van dien krachtigen bloei legde nog niet lang geleden Dr. Gunning voor Nederland openlijk getuigenis af, toen hij voorstelde de Katholieke kathedralen, die thans in Protestantsche handen zijn, aan de Katholieken te verkoopen, omdat die kerken beter voor den Roomschen eeredienst geschikt zijn en de Protestanten niet bij machte zijn ze te onderhouden. Zooals te begrijpen is, kwam men in verzet tegen dat plan. Vrijmoedig antwoordde toen Dr Gunning aan Ds. Schouten, door wien het verzet openlijk was aangeteekend:

Gij leeft met uw hart geheel in de glorieuze dagen onzer vaderen, toen de Roomschen niet meer dan geduld werden; toen de gansche Overheid in stad en land professie deed van de gezuiverde religie; toen de predikanten omnium consensu de invloedrijkste menschen in ons vaderland waren, en laag en hoog, arm en rijk, regeerder en onderdaan luisterden naar hun woord, ja menigmaal sidderden voor hun toorn en vlogen op hun wenken.

Bij zulke toestanden pasten ook onze oude, eerwaardige kathedralen. Zij waren den Roomschen ontnomen... omdat heel het volk Protestant werd of, geacht werd te zijn geworden. Van heerschende Kerk werd de roomsche slechts eene geduldе secte, en vrijwillig of gedwongen, uit overtuiging of uit slaafsche onzelfstandigheid gingen duizenden en tienduizenden mede. Daar was slechts één rechtmatige Kerk in deze landen en dat was de calvinistisch gereformeerde. Zij omvatte inderdaad al wat macht en invloed bezat, wat groot was en machtig in de geünieerde Provinciën, en in hare bedehuizen ging al wat op het kussen zat op.

Die tijden, geliefde broeder! zijn onherroepelijk voorbij. Van ons Groote-Kerk-Christendom is maar een bedroefd klein beetje meer over. De "concurrentie" met Rome, eertijds door plakkaten en wetten vol te houden, heeft—ik spreek nu van de uitwendige gestalte onzer Vaderlandsche Kerk — het zóó volkomen afgelegd, dat het dwaasheid is, er nog van te spreken. Rome ontvouwt van jaar tot jaar een grootere macht, bouwt kerken en kloosters en scholen en hospitalen allerwegen, en wij? ..Honderdduizenden hebben zich als Afgescheiden, Doleerenden en hoe zij verder mogen heeten voor goed van ons afgewend, en onderhouden, met een energie, die mij met evenveel schaamte als bewondering vervult, hunne leeraars, kerken, pastorieën, scholen, ja een tweetal inrichtingen voor hooger onderwijs, terwijl bij de onzen alle initiatief om onze eigen leeraren eindelijk eens naar den eisch onzer Kerk en der H. Schrift te gaan vormen, ontbreekt.

Honderdduizenden anderen, die nominaal nog tot de Ned. Herv. Kerk behooren, hebben alle betrekking met haar, behalve die van het lidmatenboek, afgebroken, vullen voor een klein gedeelte de kerken van Lutherschen, Mennonieten en Remonstranten, en hebben voor een groot gedeelte met alle Kerk en elken kerkvorm afgedaan. En onder hen, die dan nog min of meer aan de Vaderlandsche Kerk gehecht blijven, is het een gekibbel en gehaspel zonder eind. Te beginnen met onze hoogste autoriteit, de Synode, die welдра in ernst de schandelijke vraag zal gaan behandelen, óf men de Kerk ook officieel tot de kweek- en vereenigingsplaats van vuur en water, van waarheid en leugen, van Ja en Neen tegelijk zal verklaren, waardoor de Kerk zichzelve geheel zal hebben opgelost, is het bij alle kerkelijke colleges een onafgebroken vechten om den voorrang van de elkander bestrijdende partijen; de orthodoxen willen de modernen er uit hebben, en de gereformeerden de ethischen, „et vice versa", en zoo zijn wij allen te zamen bezig de eenheid der Kerk te verzwakken, haren invloed te verkleinen en haar voortbestaan te bedreigen.

Ik schrijf dit alles neer met een bloedend hart, want ik heb haar hartelijk lief die veelgesmade, die felbesprongen Kerk. Maar—ik ben overtuigd dat indien deze toestanden aldus zijn, (en wie zal ze me kunnen tegenspreken?) wij niet langer de allures kunnen ophouden in „de" Kerk, de allen omvattende „Groote Kerk" te zijn. En liever dan mij als een rijken baron voor te doen, terwijl ik toch maar een burgerman ben, doe ik mij ook als zoodanig voor en ga ik stil burgerlijk mijnen weg.

Wij kunnen op den duur onze kostbare kathedralen niet meer onderhouden. Ik laat nu hare volkomen ongeschiktheid voor eeredienst nog daar! Dat is ten deele een kwestie van smaak. Ik voor mij vind het een jammerlijk gezicht, zoo'n machtig gebouw, als bijv. den Dom te Utrecht, door dat houten getimmerte ontsierd te zien, terwijl het nobelste en heerlijkste in zoo'n Kerk, het koor— denk aan de prachtige Hooglandsche te Leiden!—geheel ongebruikt en ledig staat, indien het niet met brandspuiten of kalkemmers en dergelijken bezet is. Maar anderen denken daar anders over, en vinden de koude (ook al bevriest soms het glaasje water op den preekstoel) en den tocht (al waait het ook letterlijk in de kerk) en de rookende stoofjes en wat er verder bijkomt, zeer dragelijk.

Maar puur uit een financieel oogpunt worden zij voor ons gaandeweg onhoudbaar. Die geweldige daken kosten duizenden aan reparatie en onderhoud. Die machtige vensters, waar wind en straatjongens hun vernielingswerk aldoor op beproeven, moeten gerepareerd worden. Die geweldige muren, booggangen, gewelven — ze zijn allen op voortgezette liefdevolle verzorging aangelegd. Een roomsche Kerk is geen „kerkzaal" maar een levend iets, waar alles voortdurend moet worden veranderd, verfraaid en versterkt. Zoodra er die liefde niet meer voor is, en gelijk te Leiden, er geen rijkssubsidie bijkomt, zijn de meeste van die kerken tot een langzaam verval gedoemd. Onze kerkvoogden missen veelal den moed — ook al omdat zij weten, dat duizenden hun lidmaatschap opzeggen, als het hun ook maar enkele guldens kost! — een fermen hoofdelijken omslag in te voeren, om hunne huishouding waardig en overeenkomstig hun nen staat op te houden en zoo zijn er gemeenten met vijf, zes, zeven Kerken, waar men één, twee, drie duizend gulden uitgeeft, waar 20 à 30,000 gulden benoodigd zouden zijn, wilde alles er behoorlijk uitzien. Wat zegt ge van de vervelooze banken in onzen Dom? Wat van de muren onzer Janskerk? En dat zijn dan nog wel Utrecht's hoofdkerken. Loop dan eens een of andere roomsche Kerk in, en bezie eens die zachtgetinte muren, die keurig onderhouden banken, die frissche, ingelegde vloeren (om nu van verdere versieringen maar te zwijgen) — en wordt dan uw ziel niet met weemoed vervuld als ge aan onze armelijke, schamele bedehuizen denkt?"

Wel teekenend, doch geheel in aansluiting met het woord van Dr. Gunning is hetgeen het *Nederlandsche Dagblad*, het orgaan der Christelijk-Historischen onder het opschrift: *Houd wat ge hebt!* schreef in zijn nummer van 30 October van het vorige jaar op den vooravond, die de viering van den Hervormingsdag voorafging:

Houd, wat ge hebt! roept het Hoofd der Gemeente zelf ons toe. Doch *hebben* wij nog wel iets, dat het houden waardig is? Waar is dat steunen op het *Woord* alleen, het Woord, waarover wel veel getwist wordt, maar dat voor slechts weinigen een lamp voor hun voet en een licht op hun pad is? Waar is het *geloof*, dat helden kweeken kan, omdat het kinderlijk leert vertrouwen op des Heilands kracht, die in onze zwakheid wordt volbracht? Waar is de behoorlijke *liefde*, en vooral de *éénheid*, die bij alle verschil toch schouder aan

FEUILLETON.

UN RECONCILIACION.

———o———

Tabata haci frioe na caja i un bientoe fuerte di Oost tabata haci es candela, koe tabata cajenta camber, mas biboe. Es muger, koe tabata sintá, den un mecedora, a hala su pia mas cerca es candela pa é goza di es canjente. E tabatin den su manoe un cos koe é tabata haak de bez en cuando, pa koe despues pensando, é bolbé keda fiha su bista riba es candela. Pa koe es lampi koe ta cologá den camber no molestié, el a bira su lomba pa e mesa koe ta para bao di es lampi.

Banda di es mesa su esposo també ta sintá coe su lomba pa es candela. E tabatin den su mân un courant, koe de bez en cuando é tabata tira un bista aden, i den su otro manoe un sigar koe é tabata hala algun huma pa koe despues é larga su cabez cologa p'atras i manda es huma na es lampi koe ta cologá.

Hende por a mira koe é no tabata contentoe, pasobra cada bez é tabata mirá den bentana pa moenstra su disgusto, koe tempoe ta muchoe frioe pa é bai club.

Si, i kiko otro tabata su recreación? Su unica distracción tabata mesa di wega of cualkier clase di pustamentoe koe mienbronan di club tabata forma.

Esai tabata su bida. Diez cinco anja caba ta pasa asina, for di dia koe el a unié coe es un, koe el a scohé pa companjera di bida, ma solamente també pa motiboe di su estado i nó pa un afeccion sincera.

Pasobra, kiko mundo lo papia, si el a casa coe un mugér di pueblo sin dote, mientra é ta posedé un gran rikeza? Hende lo pasé sin haci caso di djé i tras di su lomba nan lo bisa coe desprecio: *mésalliance* (matrimonio desigual) i lo é mes cera portanan di salon pé, si fuera un malhechor. I é tabata un homber koe nan ta aprecia, koe semper nan ta trata coe respeto.

Ma su bida di matrimonio no tabata feliz. Na principio toer dos tabata doena otro prueba di amor, di aprecio pa otro i bida di cas tabata mas agradabel pé koe salónnan, ma pronto es chispa ai a paga, podisé també koe es carinjo no a cria basta raiz i nan corazon a bira frioe, bira stijf pa otro.

Asina nan ta biba ta diez cinco anja caba coe otro den mes monotonia. Toer dia nan ta sinta comé huntoe dilanti otro na cada banda di mesa, mientra koe es homber ta tira un bista den su courant i es muger ta larga su bista pasa rondor di camber sin contra coe wowo di su esposo.

Nan tabata asina, sin papiá coe otro, pasobra nan tabata papia coe otro solamente loké tabata necesario. Nunca nan tabatin cuestion coe otro, pasobra nan toer dos tabata haci loké nan kier, i cada un tabata tené su secreto pé mes. Mes frioe koe afor na caja tabata, asina frioe també nan coerazon tabata.

Nan a batí na porta.

Es muger a poné su trabao riba un stoel i el a bai na porta di corridor, mientra un criar a bai habri porta di caja. Tabata un cartera, koe a coeminza mes ora coe su cantica di coestumber: "Señor Could y Esposa," esai tabata nan nomber.

Es senjora a toema es carta for di es criar i el a bai den camber na luz, pa é leza su direccion, sin koe su esposo a hiza su cabez sikiera for di un boeki den cual é tabata skirbi.

Mirando direccion di es carta koe segun é tabata destina pa union, di cual é ta reconocé su esposo pa cabez, el a poné e carta ketoe, banda di es boeki i el a bai sinta na su lugar banda di candela.

Su esposo a cohé es carta, kibra su envelop, leza su contenido i hizando su scouder el a entrega su muher é, coe es palabranan aki: "Jeannette un invitación di bo roeman."

Su muger a bolbe bai na lampi, leza e carta i bolbe dublé, mientra é dici coe su esposo: "Nos ta acepta es invitacion ai?"

"Kiko otro lo nos haci?" el a respondé, toer anja nos tin coestumber di pasa dia di su anja cerca djé, i como aja ta centro di reunion di bo familia, nos no por falta", i el a toema un tarheta postal i el a skirbi su cunjá koe é ta acepta invitacion coe masjar gusto.

Tabatin fiesta den cas di Senjor i Senjora Mass Lieden, kendenan a drenta caba den invierno di nan bida; nan a ocupa un lugar banda di candela i nan tabata combersa coe hendenan di edad mediana tocante asuntonan serio, mientra nan di mas moza koe ainda ta den primavera di nan bida, tabata contentá nan coe piano i algun cantica koe tabata ranca aprobacion di concurrentenan.

Solamente Jorge, un mucha di diezdos anja i jioe di esposonan Mass, no

schouder doet staan in den strijd tegen dwaalleer en ongeloof? In één woord, waar is onze kroon als Protestanten? Zeker,—zij is er nog, Gode zij dank, maar zij wankelt op onze hoofden, en menigeen deert het weinig of hij nog iets heeft, dat het houden waard is.

„Hebben wij nog wel iets, dat het houden waardig is?" En die vraag wordt gesteld, nadat de beginselen der Reformatie zich drie eeuwen lang op Neêrlands bodem konden ontwikkelen, ongestoord en zelfs begunstigd van oppermachtige zijde, terwijl de verkondigers van het „zuivere Evangelium" het vrije onderzoek der Schriften mochten zien doorgevoerd tot zijn uiterste consequentiën!

Maar juist die consequentiën waren het, welke uitliepen en *moesten* uitloopen op rationalisme en volslagen ongeloof, en de Gamaliëls, aan wier voeten vooral gedurende de laatste helft dezer eeuw het meerendeel der Nederlandsche predikanten neêrzat in de colleges der Staatsuniversiteiten, waren de mannen die naar het voorbeeld van Schleiermacher, Baur, Paulus van Heidelberg, Strauss en zoovele anderen zich geen verhevener levens-ideaal stelden dan op dogmatisch en exegetisch gebied een sloopingswerk te beginnen, dat van het Christendom ten slotte weinig meer overliet dan een woesten puinhoop, waarbij de treurzang, welke door het *Nederlandsche Dagblad* wordt aangeheven, volkomen past.

"Waar is de liefde, waar is de éénheid?" Daar waar ze waren van den beginne, altijd, waar ze zijn ook nu nog en van waar ze nooit wijken zullen, bij de ééne, heilige, Roomsche Kerk. In die liefde, in die éénheid ligt de kracht der Katholieke Kerk, daardoor zal zij steeds zegevieren over scheuring, dwaling en ongeloof en wordt het ware woord van den Protestantschen Macauley verklaard:

De Roomsch-Katholieke Kerk kan ook dan nog in onverminderde levenskracht bestaan, als een reiziger van Nieuw-Zeeland in de diepste eenzaamheid zien plaatsen zal op een gebroken boog van de London Bridge om een teekening te maken van de bouwvallen der Sint-Pauluskerk.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-besluiten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 28 Januari ll. N°. 55, is de Heer Mr. TH. J. A. NUIJENS, lid van het Hof van Justitie in deze kolonie, voor den tijd van twee jaren benoemd tot Rechter-Commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij voormeld Hof.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 1 Februari ll., N°. 64, is benoemd tot sergeant bij de stedelijke schutterij alhier de korporaal bij dat korps A. N. B. ROMIJN.

Kerkelijke berichten.

Naar men ons mededeelt, zal de nieuwgewijde Bisschop van Maracaibo, Mgr. F. MARVEZ, waarschijnlijk den 10den Februari zijn intocht doen te Maracaibo. Reeds is een uitvoerig program tot ontvangst van den eersten Bisschop van Zulia opgesteld en bereiden de inwoners van Maracaibo zich voor om bij die gelegenheid luisterrijke feesten te vieren. Zoo Z. D. H. niet per rechtstreeksche gelegenheid naar Maracaibo gaat, mogen wij dus Mgr. MARVEZ morgen hier verwachten om dan aanstaanden Woensdag met het stoomschip *Maracaibo* naar Maracaibo te vertrekken.

***

Z. D. H. Mgr. A. R. SILVA, Bisschop van Merida, heeft in een schrijven aan zijne geestelijkheid bekend gemaakt, dat sinds den 1sten Januari van dit jaar te Merida een maandschrift onder den naam van *Boletin Diocesano* wordt uitgegeven en dat dit tijdschrift moet beschouwd worden als het officiëele orgaan van het bisdom Merida. In dit tijdschrift zullen politieke quaesties volstrekt niet worden behandeld.

***

Laatstleden Maandag keerde de WelEerwaarde Pater G. VUIJLSTEKE, Pastoor van Santa Cruz, met de *Gouverneur van Heerdt* naar Aruba terug. Z. Eerw. bracht een paar weken op ons eiland door.

Havennieuws.

Woensdag vertrok met de *Prins Maurits* van den *K. W. I. M.* de Heer A. OSORIO, nieuwbenoemd Agent-Consulair van Venezuela te Port-au-Prince. Genoemde Heer verbleef eenigen tijd op ons eiland.

***

De Heer CHEVALLIER HERMANN, die gedurende zijn verblijf op ons eiland wegens zijn aangenaam optreden en zijn groote vaardigheid in het verrichten van goocheltoeren zooveel van zich deed spreken, is Donderdag met de *Leonor* naar Sto. Domingo vertrokken.

***

De vorige week vertrok uit onze haven naar Vancouver de Amerikaansche stoomboot *Saga*, waarop voor eenigen tijd beslag werd gelegd. De *Saga* zal in het vervolg te Vancouver dienst doen. Men zegt, dat de som, noodig om het beslag op te heffen, 2000 gld bedroeg.

***

Met de *Gouverneur Van den Brandhof* werd hier van de Bovenwindsche eilanden een persoon aangebracht, die beschuldigd wordt van diefstal.

***

Den 3den Februari vertrok de Italiaansche stoomboot *Duchessa di Genova* van de maatschappij *La Veloce* uit Genua met bestemming naar de West-Indische havens. Het is de eerste keer, dat deze boot ook onze haven zal aandoen.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Leon Kerrsay, Otilie Armstroff, J. M. Chumaceiro & C°., D. Daal, H. L. M. van Ghert, Leopoldo Quintero, Arie Hoepelman, August Joens, Román Charez, Pasquale di Modena, Clemencia Glauz, José Pedro Maletd, John Sundback (2), Alejo Perez é hijos, James H. Brooks, Jose Velazquez, Rafael A. Rojas Carmelo B. Carrera Ch., Estéban Sanchez y Ramon.

***

De Nederlandsche schoener *Gouverneur Van den Brandhof* vertrekt Maandag den 14 dezer naar de eilanden St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

De mails worden op den vertrekdag om 2 uur des namiddags gesloten.

Onderwijs.

Zooals wij reeds vroeger hebben gemeld, overtrof de aanvraag voor plaatsing op de nieuw opgerichte meisjesschool te Scharloo bij het begin van het schooljaar de verwachting, welke men redelijkerwijze hebben mocht. Toen ook werd door vele ouders in het vooruitzicht gesteld, dat zij hunne kinderen in het begin van Februari naar de Zustersschool zenden zouden. Aan die belofte is thans voldaan, zoodat het getal leerlingen van de meisjesschool te Scharloo nu tot ongeveer zestig gestegen is, een getal, dat zeker groot te noemen is voor een school, die nog geen twee maanden bestaat.

Ook het getal leerlingen der Fratersscholen te Otrabanda en Pietermaai is in de drie laatste weken nog aanmerkelijk toegenomen. In de school te Pietermaai is plaatsgebrek, zoodat men met verlangen den dag te gemoet ziet, dat de meisjesschool voor onvermogenden naar Scharloo zal verplaatst worden en dan voor de jongens ruimer schoollokalen dan de thans bestaande zullen openkomen.

***

Zooals blijkt uit een recensie, voorkomende in *El Tiempo* van Caracas, is het drama *El Choque de dos Estrellas ó sea El Triunfo de la Libertad*, dat ter gelegenheid van de laatste prijsuitdeeling in het Colegio "Sto. Tomás" werd opgevoerd en waarvan de ZeerEerwaarde Pater V. M. ZWIJSEN, Directeur van bovengenoemd College, de auteur is, zeer gunstig ontvangen en beoordeeld. Velen te Caracas, die dit drama gelezen hebben, hebben verzocht, dat het ook daar zou opgevoerd worden. Of aan dat verzoek gevolg zal worden gegeven, is nog niet bekend.

Leger.

Met de *Prins Maurits* van den *K. W. I. M.* arriveerde hier uit Holland de Weledel Gestr. Zeergel. Heer Dr. STARK, Officier van gezondheid bij de Kon. Ned. Marine. Deze Officier is geplaatst op Hr. Ms. *Alkmaar*, die om den geneesheer op te nemen na aankomst van de *Prins Maurits* voor de haven kwam, doch wegens de ziektegevallen der gele koorts niet binnenvoer.

***

Zondag laatstleden bezweek in het militair hospitaal een matroos van Hr. Ms. *Alkmaar* aan de gele koorts. Een soldaat van het garnizoen, die eveneens door de gevreesde ziekte werd aangetast en in hetzelfde hospitaal verpleegd wordt, is gelukkig herstellende. Ook vernemen wij, dat de Weledel Gestrenge Heer SCHUTTE, 2e Luitenant bij de landmacht alhier, die ook aan de gele koorts lijdende was, wederom geheel hersteld is.

Brand.

Donderdagavond omstreeks negen uur ontstond er brand in het huisje van een waschvrouw te Scharloo. Gelukkig was men het vuur spoedig meester, zoodat de schade weinig te beteekenen heeft. Het liet zich echter wegens de vele brandbare stof, die aanwezig was, ernstig aanzien.

Bénédictine.

Het klinkt bijna ongeloofelijk, wanneer men hoort, wat er zoo al van een redacteur eener courant wordt geëischt. Zoo hebben wij in het afgeloopen jaar een keer kiespijn moeten hebben om een geneesmiddel, dat kiespijn dadelijk wegneemt en dat ons toegezonden werd, te beproeven. Een ander maal werden wij veronderstold aan eksteroogen te lijden en wij moesten onze voeten wagen aan een „probaat" middel, waarover men ons oordeel vroeg. Later had men er pleizier in ons geduld op de proef te stellen door een advertentie zoó te verbergen, dat het bijna niet te vinden was; een volgende keer scheen het, dat men beproeven wilde ons een van die nieuwerwetsche advertentie-borden op den rug te hangen. Erger werd het, toen *Canadian Club Whisky* en *Wrexham Lager Beer* een verbond sloten om onze matigheid te beproeven. Gelukkig zijn wij al die beproevingen te boven gekomen; echter eerlijk bekend, wij zouden bijna bezweken zijn voor de bekoring, welke de Heer A. D. DE JONGH, Agent van de *Bénédictine*, ons overzond. Het is dan ook zoo'n heerlijke drank en de Heer DE JONGH biedt hem zoo netjes op een keurig presenteer-blaadje aan. Echter, het zij tot eer van den Agent gezegd: hoe heerlijk de aangeboden drank ook was, door de kleine hoeveelheid, welke hij toediende, zorgde hij er voor dat wij er ons niet aan te buiten konden gaan. Doch het was dan ook juist genoeg om te weten, dat de *Bénédictine* van den Heer DE JONGH uitstekend en echt is. Twijfelt men misschien nog aan de echtheid, het zegel op de flesch, de twaalf tipographieën der abdij van Fécamp zeggen u genoeg. Begrijpt gij nu nog, dat er op ons eiland menschen gevonden worden, die knoeien met *Essence de Bénédictine*, waar de echte, onvervalschte *Bénédictine* zoo goed gegarandeerd wordt aangeboden? Laten zij liever, wanneer zij *Bénédictine* willen schenken even aanloopen, zooals wij iedereen aanraden, bij den Heer A. D. DE JONGH, Agent van de *Bénédictine* op ons eiland; die knoeiers zullen dan niet meer de magen en den smaak bederven van hunne gasten en geen afbreuk meer doen aan de echte *Bénédictine* uit de abdij van Fécamp.

NEDERLAND.

De nieuwe Minister van Marine.

H. M. de Koningin-Weduwe Regentes heeft met ingang van 15 Januari benoemd tot Minister van Marine den gepensioneerden vice-admiraal, oud-kommandant der zeemacht in Nederl. Oost-Indië, Jhr. J. A. RÖELL, adjudant in buitengewonen dienst van H. M. de Koningin.

Jhr. RÖELL heeft den leeftijd van 60 jaren bereikt. In 1851 werd hij ter opleiding voor den zeedienst geplaatst bij de Academie te Breda en in 1856 werd hij van adelborst 1e kl. bevorderd tot luitenant ter zee 2e kl. Sedert 1890 schout-bij-nacht, werd hij in 1892 bevorderd tot vice-admiraal. Middelerwijl was hij in 1881 opgetreden als kommandant der zeemacht en chef van het Departement van Marine in Ned. Indië, ter vervanging van den vice-admiraal thans Staatsraad, Ten Bosch. Hij vervulde die hooge betrekking tot 1894, in welk jaar hij met 1 Nov. op zijn verzoek werd gepensioneerd.

Het benoemde hoofd van het Departement van Marine is de broeder van den Minister van Buitenl. Zaken in het vorige Kabinet.

Een welverdiende onderscheiding.

Met ingenomenheid lazen wij in de *Staatscourant*, dat professor dr.

---

a toema parti den legria di es compañía. Ketoe di naturaleza ma també carinjoso i amable é tabata amigo di toer hende i é tabata haja su plelzir den mira boekinan di prentji i album.

Awor é ta sinta banda di su gran mama i é ta mira coe masjar atención den un album retratonan di familia, koe no ta falta portret di ningun, i també de bez en cuando splicando grañ mama koe es persona aki of es aja a troca for di es portret saçá hopi tempoe caba i koe nan mester bolbé larga saca nan retrato pa enrikeza nan album.

Di repiente el fiha su bista riba Senjor i Senjora Could i bolbé mira riba un portret koe é tabatin su dilanti. El a cera es boeki i el a bai cerca su tio i el a bati poco-poco riba su scouder.

Could a drai, el a poné su mân riba scouder di es mucha i hungando coe su cara, el a puntré kiko boenita tin di mira den su album.

"Mi a bin pidi bo un cos, tio," es hoben dici hariendo, "i mi ta spera koe lo bo hacié pa mi!"

"Kende lo por nenga bo un cos," Mr. Could a respondé, "alomenos si ta cos koe mi por satisfacé bo.

"Mi tin bo portret den mi album, ma é ta sin mustasji. Bo mester bolbé larga nan saca bo portret i coe tanta den su bistir blanco," i Jorge a habri es album pa su tio mira.

Un sentimentoe visibel a hacié donjo di Could, mientra koe su bista tabata parcé clabá riba es portret, koe tabata representele dia di su matrimonio, tem é tabata dichoso na lado di su esposa.

Es hobencito Jorge a dirigié na su tanta també pa haja su consentimientoe di bolbe larga saca su portret, i su tanta a hala su stoel mas acerca pa e mira es portret bieuw.

Ta manera el a haja un atake di nervio, ora el a mira es portret i cordando riba es tempoe ai koe a pasé; i un cólor corá di berguenza tabata cubri su cara, ora koe é corda na es indiferencia frioe koe manera tabata venená nan bida.

Es muger a tira su braza na garganta di Jorge i tabata brazé. Su esposo també sin papia un palabra tabata braza es hobencito na es momento i su frenta a contra coe frenta di su esposa.

Es dos esposonan a keda mira otro i nan wowo tabata papia na mes momento: *mea culpa*. Toer dos a cai den braza di otro, mientra koe grañ mama tabata jora di sintimentoe.

Es hobencito Jorge a vencé es promé dificultadnan.

P. J. BLOK te Leiden benoemd is tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. Zooals men weet, gaf professor BLOK aan onze jeugdige Koningin jaren achtereen wekelijks privaat-onderwijs in de vaderlandsche geschiedenis. Nu deze eervolle taak met heuglijk succès ten einde loopt, mag de Nederlansche Leeuw wel prijken op de borst van den verdienstelijken Hoogleeraar. Gaarne huldigen wij in prof. BLOK behalve zijn veelzijdige gave en werkkracht, vooral dat hij als geschiedschrijver van zijn standpunt kloek naar eerlijkheid en onpartijdigheid streeft, ook tegenover zijn katholieke landgenooten. O. a. verscheen eenige jaren geleden van zijn hand een geschriftje over de „Jesuieten" en al kan men als katholiek niet elke bladzijde daarvan onderschrijven, de heer BLOK leverde toch het bewijs, dat hij zich boven menig vooroordeel heeft weten te verheffen en den moed bezit openlijk te getuigen tegen de dwaze verzinsels, welke door zoovele historici en *would be* historici omtrent de Sociëteit van Jesus zijn verspreid. Daarom verheugt ons deze onderscheiding nog in 't bizonder. Wij zeggen dus van ganscher harte: *Optime de patria merenti optima vota!*

BUITENLAND.

Rome.— Ter gelegenheid van 's Pausen diamanten priesterfeest werden op Nieuwjaarsdag verschillende deputaties van katholieke vereenigingen en parochiale comité's van Rome, ten getale van drie duizend personen, toegelaten ter bijwoning der H. Mis door den Paus in de zaal der Loggia opgedragen. Met geestdrift toegejuicht verscheen Z. H. tegen half negen gezeten op de *Sedia*. Na de H. Mis gaf Z. H. den pauselijken zegen en daarna plaats nemend op den troon ontving Hij de deputaties. Te half elf verliet de H. Vader wederom in de *Sedia* gezeten en hartelijk toegejuicht, de Loggia. De gezondheidstoestand van Z. H. is uitnemend.

De H. Vader heeft aan Kardinaal Rampolla een schrijven gericht waarin Hij dezen mededeelt, dat Hij aan de Vaticaansche basiliek de monstrans ten geschenke geeft, welke de bevolking van Milaan onlangs hem aanbood als protest tegen de aan Giordano Bruno gebrachte hulde. De meeste souvereinen van Europa hebben den H. Vader geschenken doen toekomen op zijn feest.

Frankrijk.—10 Januari begon het proces-Esterhazy voor den krijgsraad te Parijs. Nadat de leden hadden plaats genomen, werd majoor Esterhazy, in groot tenue gekleed, binnengeleid door een officier der republikeinsche garde. Na het verwerpen van de verzoeken der advocaten Laborie en Demange en van den eisch tot het zitten met gesloten deuren, las de griffier de acte van beschuldiging voor. Daarin wordt herinnerd, dat Matthieu Dreyfus, na een vergelijkend onderzoek van het borderel met het schrift van Esterhazy, in dezen den schrijver van het stuk meende te zien. Kolonel Picquart deelde zijne meening. Na vermelding der getuigenissen van de schriftkundigen, die verklaarden, dat het borderel niet van Esterhazy was, besluit de rapporteur met een ernstig verwijt aan kolonel Picquart, dien hij aanduidt als de ziel van den veldtocht tegen Esterhazy. Hij zegt o. a.: "Alle aangewende middelen hadden het doel eene wettig en rechtvaardig gewijsde zaak te doen herzien. Om te besluiten verklaren wij, dat al hebben de beschuldigingen tegen Esterhazy de openbare meening kunnen ontroeren, er geen enkel degelijk en rechtsgeldig bewijs is geleverd voor de schuld (van Esterhazy), en het omvangrijk onderzoek, dat gevoerd is, heeft niet voldoende feiten bijeen kunnen brengen, om de aanklacht van hoogverraad tegen den beschuldigde te schragen. Wij zijn dus van oordeel, dat in allen geval een bevel van nietvervolging behoort te worden gegeven."

Hierop werd de zitting verdaagd tot twee uur des middags. Na de pauze begon het verhoor van den beklaagde. Deze ving aan met de verklaring, dat hij Matthieu Dreyfus tart om het bewijs voor ziin aanklacht te leveren. Hij vertelde, dat hij van de samenzwering tegen hem het eerst hoorde door een ongeteekenden brief. Later werden de mededeelingen van den onbekenden schrijver (of schrijfster) bevestigd door de gesluierde dame. Esterhazy verhaalde, dat hij met deze dame viermalen een onderhoud heeft gehad. Niettemin heeft hij geen pogingen aangewend, om te weten te komen, wie zij was. De dame heeft hem een belangrijk stuk overhandigd, dat hij aan den minister van oorlog heeft gezonden. Verder verklaarde majoor Esterhazy nog, dat hij de stukken, genoemd in het borderel, niet in zijn bezit kon hebben, en hij ontkende beslist het borderel te hebben geschreven. Majoor Esterhazy beklaagde zich, dat zijn woning overvallen en geplunderd is, en beschuldigde ten stelligste kolonel Picquart.

Bij het getuigenverhoor verklaarde Matthieu Dreyfus slechts, wat reeds vroeger door hem is bekend gemaakt. Hij wees op de overeenkomst tusschen het schrift van het borderel en dat van Esterhazy en zeide, dat Esterhazy bekend moest zijn met de zaken, waarover het borderel loopt. Op een vraag van mr. Tézenas, den verdediger van Esterhazy, erkende Matthieu Dreyfus bij verrassing, dat hij de kosten gedragen had der agitatie met vlugschriften, aanplakbiljetten en dergelijken.

Senator Scheurer Kestner weidde breedvoerig uit over het onstaan van zijn twijfel en verklaarde "overtuigd" te zijn van de onschuld van Dreyfus en de schuld van Esterhazy. Mr. Tézenas vroeg om het dossier van den getuige, waarop de heer Scheurer Kestner erkende, dat hij.... geen enkel bewijs heeft!

Ten half vijf besliste de krijgsraad, dat de overige debatten bij gesloten deuren zouden worden gevoerd, omdat het aanwezige publiek zich tot tweemalen toe vijandig tegen Dreyfus uitliet. Kolonel Picquart en alle andere militairen benevens de schriftkundigen moesten nog gehoord worden.

De zitting werd om zeven uur opgeheven. Toen daarna wederom openbaar zitting werd gehouden, verklaarde de krijgsraad Walsin Esterhazy eenstemmig onschuldig (*est reconnu non coupable à l'unanimité*). Toen het publiek deze uitspraak vernam, barstte het uit in de kreten: "Leve Frankrijk! Weg met het syndicaat!" terwijl de vertegenwoordiger der regeering majoor Hervieu, Esterhazy beide handen drukte. De zaal moest daarop worden ontruimd, om volgens het militair recht den beschuldigde nogmaals het vonnis voor te lezen in tegenwoordigheid van de wacht onder de wapenen.

Een medewerker van de *Matin*, die met nog twee nieuwsgierigen tegen een muur was kunnen blijven staan, beschrijft, wat er nu gebeurde. Majoor Esterhazy, door de garde omringd als een eerewacht, stond voor de zeven officieren van den krijgsraad, die met gepresenteerde sabel voor hem stonden. Generaal De Luxer las het vonnis voor. Bij de aanvangswoorden "In naam van het Fransche volk!" brachten de officieren den militairen groet. Zoodra de generaal de voorlezing had geëindigd, trad hij op den majoor toe en en wenschte hem allerhartelijkst geluk. Al de andere officieren van den krijgsraad kwamen hem eveneens de hand drukken. Het oogenblik was plechtig. De rapporteur trad voor. „Mijn waarde majoor," zeide hij, "volgens den regel zoudt ge in voorloopige hechtenis moeten blijven tot morgen, in afwachting van de officieele stukken, maar volgens gebruik zullen we u voorloopig vrijlaten. Wilt gij, tot dit bevel gekomen is, hiernaast uw ontbijt gebruiken?" Op zijn toestemmend antwoord omhelsde de regeeringscommissaris hem. Daar komt de kapitein-commandant der gevangenis binnensnellen, een papier boven het hoofd zwaaiend. „Bevel tot voorloopige vrijlating! Geteekend door den gouverneur van Parijs!" roept hij. Toen Esterhazy buiten kwam, daverden hem weer de juichkreten van het volk tegen.

Hoe jammer, zeide Esterhazy tot den redacteur der *Matin*, dat de tweede zitting niet openbaar is geweest; ge zoudt het heele Dreyfussyndicaat hebben zien tuimelen. Luitenant-kolonel Picquart heeft vijf uren lang mij belasterd, zonder dat ik mij mocht verweren. Ten slotte maakte de regeeringscommissaris er een eind aan, en acht stafofficieren, optredende als getuigen, bewezen hem een leugenaar te zijn, zoodat hij uitriep: "Ben *ik* dan de beschuldigde?" De loopbaan van dien man is gebroken.

Sommige bladen blijven den in zijne eer herstelden majoor vervolgen met de beschuldiging, dat hij den beruchten "ulanenbrief" toch geschreven heeft. Generaal de Pellieux heeft den majoor bij openbaar schrijven verklaard, dat geen ambtsgeheim hem verhindert het getuigenis der schriftkundigen over de valschheid van dit zoogenaamde document openbaar te maken. De generaal schrijft, dat de majoor van dat getuigenis kan "gebruik maken, om de bladen, die den afschuwelijken veldtocht voortzetten, waarvan gij (E.) het slachtoffer zijt geweest, te vervolgen en—ik (d. P.) twijfel er niet aan — te doen veroordeelen."

Zoo is dus het proces tegen Esterhazy met een sisser afgeloopen. Toch heeft dit proces en de geheele Dreyfus-beweging ten gevolge gehad, dat in Frankrijk het anti-semitisme meer dan ooit in kracht is toegenomen zoo zelfs, dat de heer De Beauregard, lid der Fransche Kamer, het tijdstip der beschaming van het Dreyfus-syndicaat heeft uitgekozen, om zijn aangekondigd wetsontwerp tegen de Israëlieten in te dienen. Het voorstel zal strekken, om de keizerlijke decreten van 1806 en 1808, waarbij de in Frankrijk gevestigde Israëlieten aan bijzondere bepalingen werden onderworpen, opnieuw onder de aandacht der regeering te brengen als zijnde niet afgeschaft en vereischende handhaving. De heer De Beauregard wil daaraan de bepaling zien toegevoerd, dat van nu af aan geenen enkelen Israëliet meer worde toegestaan zich te vestigen in de tegenwoordige grensprovinciën.

Denemarken. — Andermaal is er sprake van, dat Denemarken zijne West-Indische koloniën, de 3 eilandjes St. Thomas, St. Croix en St. John, waar in de laatste jaren geld bij moet— wel 30.000 p. st. per jaar— aan de Ver. Staten zal overdragen. Reeds vroeger is hierover onderhandeld, en de prijs van afstand werd toen op 1,600,000 pond bepaald, maar toen is het op het laatste oogenblik afgesprongen. Nu zijn de tijden misschien gunstiger. Om de Amerikanen grager te maken, moet van Deensche zijde zijn te kennen gegeven, dat nog 2 andere Mogendheden —waarschijnlijk Duitschland en Engeland — de eilanden zouden willen overnemen.

ADVERTENTIEN.

GETROUWD:

Pedro San Clemente Baquer

— MET —

Enriqueta Ruijke y Blan

Arroyo, 31 December 1897.

Eenige kennisgeving.

Pedro San Clemente Baquer

— Y —

Enriqueta Ruijke y Blan

han contraido matrimonio

Arroyo, 31 Diciembre de 1897.

Unica participación.